

Հաստատված է
Քաղաքացիական իրավունքի
քաղաքացիական դատավարության
ամբիոնի՝ 31.08.2020թ. նիստում
արձանագրություն № 1
Ամբիոնի պետ, ի.գ.թ., դոցենտ,
ոստիկանության փոխգնդապետ
Գ. Իսրայելյան

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ	ՀՀ քաղաքացիական իրավունք 3
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ	
ԱԿԱԴԵՄԻԱ	Իրավագիտություն, հեռակա ուսուցում
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ	Քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության ամբիոն
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ	Ի.գ.թ., դոցենտ Գ. Մարուքյան E-mail: gayanemarukyan@yahoo.com
ՈՒՍ. ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	4-րդ կուրս, 1-ին կիսամյակ

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ	
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ	«Քաղաքացիական իրավունք 3» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 10 ժամ, որից 6 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար պարապմունք, 2 ժամ գործնական պարապմունք: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, վերլուծական, հետազոտական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարությամբ կարող է գրել ռեֆերատներ, պատրաստվում է հաջորդ դասին:

	Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը մեկ անգամ՝ 80 րոպե տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է 1-ին կիսամյակի վերջում քննությամբ:
ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆ	Դասընթացը կառուցվում է «ՀՀ սահմանադրական իրավունք» «ՀՀ քաղաքացիական իրավունք 2, 3», դասընթացների իմացության վրա:
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՊԱՏԱԿ	Դասընթացի նպատակն է ուսանողների շրջանում ձևավորել գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների համակարգ՝ ՀՀ քաղաքացիական իրավունքի կողմից կարգավորվող միակողմանի գործողությունների արդյունքում ծագող պարտավորությունների, հեղինակային իրավունքի հիմնահարցերի, ժառանգման իրավահարաբերությունների մասին առանցքային հարցերի վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրներն են ուսումնասիրել. 1. միակողմանի գործողությունների արդյունքում ծագող պարտավորությունները, 2. հեղինակային իրավունքի հիմնահարցերը, 3. ժառանգման իրավահարաբերությունների մասին առանցքային հարցերը:
ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ	
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ	
Իմանա՝	ա/Միակողմանի գործողությունների արադյունքում ծագող պարտավորությունների էությունը բ/Հեղինակային իրավունքի որոշ հիմնահարցերի առանձնահատկությունները գ/Ժառանգման իրավահարաբերությունների մասին առանցքային հարցեր
Կարողանա՝	ա/ ներկայացնել միակողմանի գործողությունների արադյունքում ծագող պարտավորությունները, բ/ թվարկել հեղինակային իրավունքի որոշ հիմնահարցերի առանձնահատկությունները, գ/ ներկայացնել ժառանգման իրավահարաբերությունների մասին առանցքային հարցերը:

Տիրապետի՝	ա/ միակողմանի գործողությունների արադյունքում ծագող պարտավորություններին, բ/ հեղինակային իրավունքի որոշ հիմնահարցերի առանձնահատկություններին, գ/ ժառանգման իրավահարաբերությունների մասին առանցքային հարցերին:
-----------	---

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	
Հիմնական	1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական իրավունք 2014 Գիրք/, 4-րդ հրատարակություն Երևան, «Տիգրան Մեծ», 2014, Առաջին մաս, 560 էջ 2. Комментарий к ГК РФ, части первой. Под ред. П.В. Мозолина, М. Н. Малеиной, М., изд «Норма», 2006: 3. Комментарий к ГК РФ, часть первая (постатейный). Под ред. О.Н. Садикова, М., изд. «Инфра-М», 2007: Комментарий к Гражданскому кодексу Российской Федерации (часть 2)/ Под ред. Садикова О.Н./М., Инфра-М-Норма, 1998 4. Константинова Е.А. Пути совершенствования кредитования юридических лиц коммерческими банками России в современных условиях.// Диссертация на соискание ученой степени канд. эк. наук, М., 2005:

	5. Гражданское право. Учебник в 2 т., Т. II. <i>Полутом 2'</i> Отв. ред. <i>Суханов Е.А.</i> 2-е изд., перераб. И доп. М., 2000. 704 էջ: 6. Гражданское и торговое право зарубежных государств. Итом. Издание 4-е , перераб. и доп. Отв ред.: <i>Е.А. Васильев, А.С. Камаров.</i> М.: Международные отношения, 2006: 7. <i>Барон Ю.</i> Система римского гражданского права: В 6 кн./ Предисловие кандидата юридических наук <i>В.В. Байбака.</i> - СПб.: Издательство <i>Р. Асланова</i> «Юридический центр Пресс», 2005-1102 էջ:
Լրացուցիչ	1. Բարսեղյան Տ. Շ. , Հովհաննիսյան Ա. Ա., Մտավոր սեփականության իրավունք, Ոստմնական ձեռնարկ, ԵՊՀ, Երևան, 2012, 2. Хохлов В.А. Общие положения об обязательствах: Учебное пособие. М.: Статут, 2015 3. Шаблова Е.Г. Актуальные проблемы гражданского и предпринимательского права [Электронный ресурс] : учебное пособие. — Электрон. текстовые данные. — Екатеринбург: Уральский федеральный университет, 2014

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻԶՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ	
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ	Քննություն
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ	Ուսանողը դասընթացից կարող է հանդես բերել մինչև 100% առաջադիմություն:
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
	Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի ուսանողին:

Ներկայություն	Ուսանողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկընդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն և գործնական աշխատանքների հանձնում: Ուսանողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն Ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:
Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ	Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր:
Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ	Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում ուսանողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:

Թեմա 1 Միակողմանի գործողություններից և վնաս պատճառելու հետևանքով ծագած պարտավորություններ: Անհիմն հարստացման հետևանքով ծագած պարտավորություններ 2 ժամ դասախոսություն	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման մեթոդաբանություն
1. Միակողմանի գործողություններից ծագող պարտավորությունների հասկացությունը և տարրերը: 2. Պարզև վճարելու հրապարակային խոստումը: 3. Հրապարակային մրցույթ կազմակերպելը: 4. Առանց հանձնարարության, ի շահ ուրիշի գործողությունները: 5. Վնաս պատճառելու հետևանքով ծագած պարտավորության հասկացությունը և նշանակությունը: 6. Վնաս պատճառելու համար պատասխանատվության ընդհանուր հիմքերը: 7. Իրավաբանական անձի կամ քաղաքացու պատասխանատվությունը իր աշխատողի պատճառած վնասի համար: 8. Պատասխանատվությունն իշխանության ակտով պատճառված վնասի համար: 9. Պատասխանատվությունն անչափահաս, անգործունակ, սահմանափակ գործունակ և իր գործողությունների նշանակությունը գիտակցելու անընդունակ անձանց պատճառած վնասի համար: 10. Պատասխանատվությունն առավել վտանգի աղբյուրով պատճառված վնասի համար: 11. Քաղաքացու կյանքին կամ առողջությանը պատճառված վնասը հատուցելը: Պատվին, արժանապատվությանը կամ գործարար համբավին պատճառված վնասի հատուցումը: Ապրանքների, աշխատանքների կամ ծառայությունների թերությունների հետևանքով պատճառված վնասների հատուցումը: Անհիմն հարստացման հետևանքով ծագող պարտավորության հասկացությունը և տեսակները: Անհիմն հարստացման հետևանքով ծագած պարտավորության բովանդակությունը: Վերադարձման ոչ ենթակա անհիմն հարստացումը:	Հարցեր 1-10 իրականացվում է ինտերակտիվ դասախոսություն:

Թեմա 2
Մտավոր սեփականության իրավունք
 (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ գործնական աշխատանք)

Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Մտավոր սեփականության հասկացությունը: Մտավոր սեփականությունը կարգավորող քաղաքացիաիրավական ինստիտուտները: Ստեղծագործությունը՝ որպես մտավոր սեփականության հիմք: 2. Հեղինակային իրավունքի հասկացությունը և սկզբունքները: Հեղինակային իրավունքի օբյեկտները և սուբյեկտները: Հեղինակի գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքները: 3. Հեղինակային պայմանագիր: Հեղինակային և հարակից իրավունքների պահպանությունը և պաշտպանությունը: 4. Արտոնագրային իրավունքի օբյեկտները: Գյուտի, օգտակար մոդելի և արդյունաբերական նմուշի հասկացությունը և հատկանիշները: Արտոնագրային իրավունքի սուբյեկտները: Արտոնագրային իրավունքների ձևակերպումը: Գյուտի, օգտակար մոդելի և արդյունաբերական նմուշի հեղինակի իրավունքները: Արտոնագրատիրոջ իրավունքները: Հեղինակների և արտոնագրատերերի իրավունքների պաշտպանությունը: 5. Սելեկցիոն նվաճումների իրավական պահպանությունը: Ծառայողական և առևտրային գաղտնիքի պահպանությունը: Ֆիրմային անվանման պահպանությունը: Ապրանքային, սպասարկման նշանների, ապրանքների ծագման տեղեկությունների իրավական պահպանությունը:	Հարցեր 1-5 – ներկայացվում է դասախոսություն՝ խմբակային քննարկման միջոցով: Հարցեր 1-2 ինքնուրույն աշխատանք. սովորողները ծանոթանում են գրականությանը՝ այնուհետև քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները՝ գործնական աշխատանքներ կատարելու միջոցով

Թեմա 3
Ժառանգման իրավունք
 (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար պարապմունք)

Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Ժառանգման իրավունք և ժառանգման իրավահաջորդություն: Ժառանգման իրավահարաբերություններ: Ժառանգման իրավունք չունեցող քաղաքացիներ: Ժառանգություն / ժառանգական զանգված /: 2. Ժառանգության բացման հասկացությունը: Ժառանգության բացման ժամանակը: Ժառանգության բացման վայրը: Ժառանգության բացման մասին ժառանգներին ծանուցելը: Ժառանգության բացման շրջադարձ: 3. Կտակի հասկացությունը: Կտակային գործունակություն, կտակի ազատությունը: Կտակի ձևը և այն չպահպանելու հետևանքները, կտակի անվավերությունը: Ըստ կտակի ժառանգների շրջանակը, պարտադիր ժառանգներ: Կտակի բովանդակությունը, կտակարարի հատուկ կարգադրությունները: Ըստ օրենքի ժառանգման հասկացությունը, ըստ օրենքի ժառանգների շրջանակը: Ժառանգումը ներկայացման իրավունքով: 4. Ժառանգության ընդունման հասկացությունը և համակարգը: Ժառանգությունն ընդունելու եղանակներն ու ժամկետը: Ժառանգության տրանսմիսիսա, ժառանգական գույքը բաժանելը: 5. Ժառանգությունից հրաժարվելը, անժառանգ գույք: Գույքի առանձին տեսակների ժառանգման առանձնահատկությունները: Ժառանգման իրավունքի ձևակերպումը: Ժառանգական գույքը պահպանելը և կառավարելը: Ժառանգության հետ կապված ծախսերը հատուցելը, ժառանգի պատասխանատվությունը ժառանգատուի պարտքերով:	Հարցեր 1-5 – ներկայացվում է դասախոսություն: Հարցեր 1-5-սեմինար պարապմունք՝ անհատական հարցումների միջոցով:

Հարցաշար միջանկյալ քննության

1. Միակողմանի գործողություններից ծագող պարտավորությունների հասկացությունը:
2. Միակողմանի գործողություններից ծագող պարտավորությունների տարրերը:
3. Պարզև վճարելու հրապարակային խոստումը:
4. Հրապարակային մրցույթ կազմակերպելը:
5. Առանց հանձնարարության, ի շահ ուրիշի գործողությունները:
6. Վնաս պատճառելու հետևանքով ծագած պարտավորության հասկացությունը և նշանակությունը:
7. Վնաս պատճառելու համար պատասխանատվության ընդհանուր հիմքերը:
8. Իրավաբանական անձի կամ քաղաքացու պատասխանատվությունը իր աշխատողի պատճառած վնասի համար:
9. Պատասխանատվությունն իշխանության ակտով պատճառված վնասի համար:
10. Պատասխանատվությունն անչափահաս, անգործունակ, սահմանափակ գործունակ և իր գործողությունների նշանակությունը գիտակցելու անընդունակ անձանց պատճառած վնասի համար:
11. Պատասխանատվությունն առավել վտանգի աղբյուրով պատճառված վնասի համար:
12. Քաղաքացու կյանքին կամ առողջությանը պատճառված վնասը հատուցելը:
13. Պատվին, արժանապատվությանը կամ գործարար համբավին պատճառված վնասի հատուցումը:
14. Ապրանքների, աշխատանքների կամ ծառայությունների թերությունների հետևանքով պատճառված վնասների հատուցումը:
15. Անհիմն հարստացման հետևանքով ծագող պարտավորության հասկացությունը և տեսակները:
16. Անհիմն հարստացման հետևանքով ծագած պարտավորության բովանդակությունը:
17. Վերադարձման ոչ ենթակա անհիմն հարստացումը:
18. Մտավոր սեփականության հասկացությունը:
19. Մտավոր սեփականությունը կարգավորող քաղաքացիաիրավական ինստիտուտները:
20. Ստեղծագործությունը՝ որպես մտավոր սեփականության հիմք:
21. Հեղինակային իրավունքի հասկացությունը և սկզբունքները:
22. Հեղինակային իրավունքի օբյեկտները և սուբյեկտները:
23. Հեղինակի գույքային իրավունքները:
24. Հեղինակի անձնական ոչ գույքային իրավունքները:
25. Հեղինակային պայմանագիր:
26. Հեղինակային պայմանագրի տարրերը:
27. Հեղինակային պայմանագրի տեսակները:
28. Հեղինակային պայմանագրի ձևը:
29. Հեղինակային և հարակից իրավունքների պահպանությունը և պաշտպանությունը:
30. Արտոնագրային իրավունքի օբյեկտները:
31. Գյուտի, օգտակար մոդելի և արդյունաբերական նմուշի հասկացությունը և հատկանիշները:
32. Արտոնագրային իրավունքի սուբյեկտները:
33. Արտոնագրային իրավունքների ձևակերպումը:
34. Գյուտի, օգտակար մոդելի և արդյունաբերական նմուշի հեղինակի իրավունքները:
35. Արտոնագրատիրոջ իրավունքները:
36. Հեղինակների և արտոնագրատերերի իրավունքների պաշտպանությունը:
37. Սելեկցիոն նվաճումների իրավական պահպանությունը:
38. Ծառայողական և առևտրային գաղտնիքի պահպանությունը:

39. Ֆիրմային անվանման պահպանությունը:

40. Ապրանքային, սպասարկման նշանների, ապրանքների ծագման տեղեկությունների
իրավական պահպանությունը:

Քննական հարցաշար

1. Միակողմանի գործողություններից ծագող պարտավորությունների հասկացությունը:
2. Միակողմանի գործողություններից ծագող պարտավորությունների տարրերը:
3. Պարզև վճարելու հրապարակային խոստումը:
4. Հրապարակային մրցույթ կազմակերպելը:
5. Առանց հանձնարարության, ի շահ ուրիշի գործողությունները:
6. Վնաս պատճառելու հետևանքով ծագած պարտավորության հասկացությունը և նշանակությունը:
7. Վնաս պատճառելու համար պատասխանատվության ընդհանուր հիմքերը:
8. Իրավաբանական անձի կամ քաղաքացու պատասխանատվությունը իր աշխատողի պատճառած վնասի համար:
9. Պատասխանատվությունն իշխանության ակտով պատճառված վնասի համար:
10. Պատասխանատվությունն անչափահաս, անգործունակ, սահմանափակ գործունակ և իր գործողությունների նշանակությունը գիտակցելու անընդունակ անձանց պատճառած վնասի համար:
11. Պատասխանատվությունն առավել վտանգի աղբյուրով պատճառված վնասի համար:
12. Քաղաքացու կյանքին կամ առողջությանը պատճառված վնասը հատուցելը:
13. Պատվին, արժանապատվությանը կամ գործարար համբավին պատճառված վնասի հատուցումը:
14. Ապրանքների, աշխատանքների կամ ծառայությունների թերությունների հետևանքով պատճառված վնասների հատուցումը:
15. Անհիմն հարստացման հետևանքով ծագող պարտավորության հասկացությունը և տեսակները:
16. Անհիմն հարստացման հետևանքով ծագած պարտավորության բովանդակությունը:
17. Վերադարձման ոչ ենթակա անհիմն հարստացումը:
18. Մտավոր սեփականության հասկացությունը:
19. Մտավոր սեփականությունը կարգավորող քաղաքացիաիրավական ինստիտուտները:
20. Ստեղծագործությունը՝ որպես մտավոր սեփականության հիմք:
21. Հեղինակային իրավունքի հասկացությունը և սկզբունքները:
22. Հեղինակային իրավունքի օբյեկտները և սուբյեկտները:
23. Հեղինակի գույքային իրավունքները:
24. Հեղինակի անձնական ոչ գույքային իրավունքները:
25. Հեղինակային պայմանագիր:
26. Հեղինակային պայմանագրի տարրերը:
27. Հեղինակային պայմանագրի տեսակները:
28. Հեղինակային պայմանագրի ձևը:
29. Հեղինակային և հարակից իրավունքների պահպանությունը և պաշտպանությունը:
30. Արտոնագրային իրավունքի օբյեկտները:
31. Գյուտի, օգտակար մոդելի և արդյունաբերական նմուշի հասկացությունը և հատկանիշները:
32. Արտոնագրային իրավունքի սուբյեկտները:
33. Արտոնագրային իրավունքների ձևակերպումը:
34. Գյուտի, օգտակար մոդելի և արդյունաբերական նմուշի հեղինակի իրավունքները:
35. Արտոնագրատիրոջ իրավունքները:
36. Հեղինակների և արտոնագրատերերի իրավունքների պաշտպանությունը:
37. Սելեկցիոն նվաճումների իրավական պահպանությունը:
38. Ծառայողական և առևտրային գաղտնիքի պահպանությունը:
39. Ֆիրմային անվանման պահպանությունը:

40. Ապրանքային, սպասարկման նշանների, ապրանքների ծագման տեղեկությունների իրավական պահպանությունը:
41. Ժառանգման իրավունք և ժառանգման իրավահաջորդություն:
42. Ժառանգման իրավահարաբերություններ:
43. Ժառանգման իրավունք չունեցող քաղաքացիներ: Ժառանգություն / ժառանգական զանգված /:
44. Ժառանգության բացման հասկացությունը:
45. Ժառանգության բացման ժամանակը: Ժառանգության բացման վայրը:
46. Ժառանգության բացման մասին ժառանգներին ծանուցելը:
47. Ժառանգության բացման շրջադարձ:
48. Կտակի հասկացությունը:
49. Կտակային գործունակություն, կտակի ազատությունը:
50. Կտակի ձևը և այն չպահպանելու հետևանքները, կտակի անվավերությունը:
51. Փակ կամ գաղտնի կտակ:
52. Ըստ կտակի ժառանգների շրջանակը:
53. Ժառանգության պարտադիր բաժին:
54. Կտակի բովանդակությունը, կտակարարի հատուկ կարգադրությունները:
55. Ըստ օրենքի ժառանգման հասկացությունը, ըստ օրենքի ժառանգների շրջանակը:
56. Ժառանգումը ներկայացման իրավունքով:
57. Ժառանգության ընդունման հասկացությունը և համակարգը:
58. Ժառանգությունն ընդունելու եղանակներն ու ժամկետը:
59. Ժառանգության տրանսմիսիա:
60. Ժառանգական գույքը բաժանելը:
61. Ժառանգությունից հրաժարվելը:
62. Անժառանգ գույք:
63. Գույքի առանձին տեսակների ժառանգման առանձնահատկությունները:
64. Ժառանգման իրավունքի ձևակերպումը:
65. Ժառանգական գույքը պահպանելը և կառավարելը:
66. Ժառանգության հետ կապված ծախսերը հատուցելը:
67. Ժառանգի պատասխանատվությունը ժառանգատուի պարտքերով: